

ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕГРОВАНОЇ ЗВІТНОСТІ

Аналіз праць з питань інтегрованої звітності підприємств дає підстави стверджувати, що відповідно до концепції сталого розвитку суспільства існує необхідність розробки теоретико-методичних засад її формування та практичного впровадження. На сьогодні в Україні ці питання не врегульовані як на законодавчому рівні, так і не існує узгодженого бачення серед науковців та практиків. Так, О.В. Кравченко, Н.В. Овчарова в своїх працях визначають необхідність впровадження інтегрованої звітності в практичну діяльність підприємств України. В. Г. Когденко, М. В. Мельник та Костирко Р. О. найбільше уваги приділяють сутності та ролі інтегрованої звітності. В.М. Костюченко, М.Ю. Карпушенко, Д.С. Шахвердян визначають значення інтегрованої звітності для внутрішніх та зовнішніх користувачів. С. Адамс та С.Ф. Легенчук приділяють увагу проблемам її запровадження. Питання змісту інтегрованої звітності та процедури її формування висвітлювали Н. О. Лоханова, К. Безверхий та О. І. Гриценко. М. А. Проданчук звертає увагу на значення регламентації інтегрованої звітності. Незважаючи на значну кількість розробок не вирішеними залишаються питання формування показників інтегрованої звітності. Лише С.Ф. Голов надає пропозиції щодо визначення джерел та шляхів інформаційного забезпечення складання інтегрованої звітності.

Необхідність складання інтегрованої звітності обумовлена вимогами часу. Перш за все це зацікавленість власників, менеджменту підприємства, з однієї сторони, та суспільства і держави з іншої у зростанні вартості компаній, зниженні ризиків при їх інвестуванні, підвищенні суспільної довіри до діяльності тощо. В сучасних умовах господарювання фінансова звітність перестала бути головним джерелом інформації для користувачів з метою прийняття ними відповідних рішень. Як для внутрішніх так і зовнішніх користувачів важливою є інформація щодо ефективності використання ресурсів підприємства, існуючого капіталу (фінансового, виробничого, людського, інтелектуального, природного (екологічного), соціально-репутаційного) та визначення потенціалу і можливостей підприємства на майбутнє. Варто наголосити, що одним із найцінніших ресурсів є довіра клієнтів, партнерів, громадкості та суспільства в цілому.

З часу виходу фундаментальних робіт, зокрема документу «Інтегрована звітність – цінності взаємодії в ХХІ столітті» в 2011 р. та стандарту «Концептуальні основи міжнародної інтегрованої звітності» в 2013 р. і значний внесок науковців, розвиток інтегрованої звітності в Україні не дуже активізувався. Набір форм та видів звітності, які сьогодні складають підприємства вже не відповідає сучасним вимогам, оскільки сучасні економічні відносини значно відрізняються від того, що було десять років тому. Підприємства працюють в зовсім іншому зовнішньому середовищі, змінилися способи ведення бізнесу, його цінності та пріоритети. В суспільстві гостро постали екологічні питання, а в європейських країнах активно розпочалася робота над розробкою положень бухгалтерського обліку екологічної діяльності суб'єктів господарювання, разом з якою активізувалася проблема оцінки природних ресурсів. Традиційна звітність підприємств відрізняється складністю отримання та систематизації даних різних

форматів. Тому інтегрована звітність має бути більш доступною та простою у використанні, але більш інформативною за змістом. Проблема досить повільного впровадження в практичну діяльність підприємств України інтегрованої звітності пов'язана з:

- відсутністю єдиної концепції та регламентації даного процесу;
- відсутністю усвідомлення необхідності впровадження;
- наявністю ризиків розкриття важливої інформації;
- складністю отримання та систематизації даних різних форматів - на різних підприємствах, та різних підрозділів – одного підприємства;
- відсутність рекомендації щодо інформаційного забезпечення інтегрованої звітності, тобто збір облікових даних та формування показників такої звітності;
- брак фахівців, які мислять та діють рішуче, творчо та на перспективу, а не за застарілими шаблонами.

Проявом інтегрованої звітності в Україні є запровадження звіту з управління. Але цього далеко недостатньо для забезпечення сьогодні інформаційних потреб користувачів та досягнення основної мети інтегрованої звітності – пояснити постачальникам (особливо фінансового капіталу) як корпоративне підприємство створює вартість протягом довготривалого часу. Концепція інтегрованої звітності відповідно до міжнародного стандарту розглядає підприємство як механізм створення доданої вартості у коротко-, середньо- та довготривалих періодах із входних ресурсів, тобто фінансового, виробничого, інтелектуального, людського, природного та соціально-репутаційного капіталів у певний спосіб (бізнес-модель).

Стандартної форми інтегрованого звіту не існує, але Міжнародним комітетом з інтегрованої звітності в стандарті сформульовано базові принципи, якими слід керуватися при його складанні. Проте залишаються проблеми, пов'язані з переліком форм та структурних елементів такої звітності, розробкою системи показників, методики їх розрахунку та виміру, джерел даних для складання звітності, підготовки облікового забезпечення і впровадженням інтегрованої звітності у практику. На ряду з цим актуалізуються проблеми контролю достовірності показників інтегрованої звітності та аналізу діяльності суб'єктів господарювання за даними такої звітності. Все це потребує зусиль та дій як зі сторони підприємств так і користувачів інтегрованої звітності. Не останню роль в цьому процесі має відігравати держава.

Необхідність впровадження інтегрованої звітності на ряду з визначенням політики ведення обліку на підприємстві потребує значних напрацювань та рекомендацій питання щодо формування підприємством політики складання та подання звітності, оскільки зміст, структура та обсяги інформації інтегрованої звітності, спосіб її представлення, джерела даних, методика розрахунку показників тощо будуть індивідуальні і залежать від обраних підприємством параметрів інтегрованого звітування.